

Par dažiem simtiem eiro sola apmānīt VID un tūkstošiem lielus nodokļu parādus norakstīt uz fiktīvām amatpersonām

3. martā 19:36

Nekā Personīga

<https://skaties.lv/zinas/latvija/neka-personiga/par-daziem-simtiem-eiro-sola-apmanit-vid-un-tukstosiem-lielus-nodoklu-paradus-norakst-it-uz-fiktivam-amatpersonam/>

Valsts ieņēmumu dienesta (VID) kontrole ir tik bezzobaina, ka nav jābaidās parādos nonākušus uzņēmumus pārrakstīt uz fiktīvām amatpersonām. Tā apgalvo ēnu ekonomikas darboņi, kas palīdzību izvairīties no nodokļiem piedāvā sludinājumu portālos. Portāla “ss.lv” biznesa sludinājumu sadaļā starp piedāvājumiem pirkt vai pārdot firmas ar PVN reģistrāciju atrodami vairāki desmiti piedāvājumu par grūtībās nonākušu uzņēmumu pārņemšanu.

Tajos solīts, ka ārvalstu un vietējie investori pārņems problemātiskus uzņēmumus ar parādsaistībām pret valsti, piegādātājiem un kredītiestādēm. Lai noskaidrotu, kas ir šie investori, “Nekā personīga” nolēma veikt eksperimentu, uzdototies par nodokļu parādu māktiem uzņēmējiem.

“Nekā personīga” uzņēmumu datubāzē izvēlējās būvniecības nozarē strādājošu firmu ar 4000 nodokļu parādu, kur VID vēl nav sācis nodokļu piedziņu.

Saruna ar pakalpojumu sniedzēju:

NP: Es no “SS” sludinājuma zvanu, jums tur numuriņš bija ievietots uzņēmums.

Pakalpojuma sniedzējs: Kādā jautājumā?

NP: Es gribētu no uzņēmuma laikam tikt vaļā. Neliek mierā VID.

Pakalpojuma sniedzējs: Kāda jums tur ir bēda, kāds nodokļu parāds vai piegādātājiem vai kreditoriem?

NP: Man ir VID nodokļu parāds, tas ir apmēram kaut kādi 3700.

Pakalpojuma sniedzējs: Ok. Tā – nu ok. Viss ir darāms. Vai esi vienīgais dalībnieks un valdē?

NP: Jā, vienīgais. Kā tas notiek – man jums jāmaksā, jūs man maksājat?
Pakalpojuma sniedzējs: Šajā gadījumā jūs mums, tādēļ ka strādāt ar tādu nav iespējams tālāk un nevienam tādu nevajag.

NP: Tad jūs viņu priekš manis nolikvidēsiet?

Pakalpojuma sniedzējs: Jā, tieši tā.

NP: Un cik apmēram man tas izmaksās?

Pakalpojuma sniedzējs: Ja mēs viņu paņemam uzreiz, es, teiksim, saistības visas pārņemam, jūs esat brīvs, un tad mēs viņu nolikvidējam, tas vidēji maksā 400.

Sazvanītais speciālists skaidro, ka ieteicams sagatavot elektronisko parakstu, jo tad valsts nodevas ir mazākas, nekā ejot pie notāra. Viņš pieprasa uzņēmuma reģistrācijas numuru un sola, ka trīs darba dienās pēc dokumentu iesniegšanas jau būs Uzņēmumu reģistra lēmums un par nodokļu parādu varēs aizmirst.

NP: Kam es viņu tā kā pārrakstīšu?

Pakalpojuma sniedzējs: Nu būs persona.

NP: Viņš pēc tam nevarēs, ka es viņam tur kaut ko līcis darīt. Kaut ko tādu. Tad es tur vairāk neparādīšos? Tas VID mani vairāk nemeklēs?

Pakalpojuma sniedzējs: Nē, nē, nē. Nu tas nav iespējams, var teikt. Ja viņš aiziet, tad viņš aiziet un to jau vairāk nevar pierādīt. Atpakaļ. Nu, tas nav... Daudzi jau par to uztraucas, bet nav neviens precedents, ka tā ir bijis.

Pakalpojuma sniedzējs piedāvā satīties Uzņēmumu reģistrā Pērses ielā, kur vispirms jānokārto elektroniskas paraksts, un tad var iesniegt jau iepriekš viņa sagatavotos dokumentus.

Pēc žurnālistu parādīšanās starpnieks neatskatoties aizskrēja. Nākamajā dienā viņš tomēr atsaucās aicinājumam izstāstīt par savu pakalpojumu. Tālis (vārds mainīts) ir ap 30 gadu vecs, ar ekonomista izglītību un pašreiz strādā kādā juridiskajā birojā. Nodokļu parādnieku reģistrācija uz fiktīvām personām esot tikai blakus nodarbošanās. Gada laikā viņš šāda veidā palīdzējis 40 uzņēmumiem.

NP: Vai tas ar ko tu nodarbojies, vai tas ir likumīgi?

Pakalpojuma sniedzējs: Uzņēmumu pirkšana un pārdošana principā ir likumīga, tur jāskatās precīzāk, kā tas tiek interpretēts, kā to var interpretēt, teiksim, kaut kādas nianšes izveidoties, bet principā nav nekā pretlikumīga, tajā, ka tu pērc un pārdod uzņēmumus vai esi starpnieks esi uzņēmuma pārdošanā.

NP: Kādēļ tad tu bēgi, kad mēs nācām klāt?

Pakalpojuma sniedzējs: Bija jādodas pusdienās.

NP: Diezgan ātri. Tad, tavuprāt, tā nav līdzdalība, lai izvairītos no nodokļu nomaksas, krimināli sodāma darbība?

Pakalpojuma sniedzējs: Tas ir jautājums, kā to interpretēt, es palīdzu sagatavot dokumentus cilvēkiem un tas vai cilvēks izvēlās, tas ko viņš dara ar nodokļiem, tas ir viņa ziņā, es sagatavoju dokumentus, kas ir pilnībā legāls pakalpojums un pie tā arī apstājas viss, tas ir tas ko cilvēks pats tālāk dara tā ir viņa darīšana, vai viņš nomaksā nodokļus vai nenomaksā, tas paliek uz viņa sirdsapziņas.

Tukšās firmas ar nodokļu parādiem kādu laiku turpina eksistēt, līdz ieņēmumu dienests parādus noraksta un firmas likvidē. Cilvēki fiktīvo amatpersonu lomai par nelielu atlīdzību piesakoties paši. Arī ārzemnieki.

NP: Mēs neticam, ka tās amatpersonas pašas piesakās, tie ārzemnieki paši piesakās.

Pakalpojuma sniedzējs: Nevienam ar varu viņam neko nespiež, ir kas piesakās, tad ir tā, ka kāds citam piedāvā un tā tās personas uzrodas. Viņas arī ir ieinteresētas, ka viņas var nopelnīt, tās ir tādas personas, kurām no tā nebūs nekā, ne slikti, ne labi, viņiem pilnībā vienlīga ir par to, viņi šeit neuzturēsies un viņiem nekādas sekas par to nebūs.

NP: Un vai tev kādreiz par tevi ir izrādījusi interesi policija?

Pakalpojuma sniedzējs: Ir bijusi diskusija un nekā pretlikumīga tajā neatrada.

Cīņa ar ēnu ekonomiku un nodokļu nemaksāšanu ir valdības prioritāte jau desmit gadus. Valdības, Finanšu ministrijas un ieņēmumu dienesta darba grupas cenšas aizlāpīt caurumus likumos, lai nodokļu nemaksāšana uzņēmējiem nebūtu izdevīga. Par bezkaunīgajiem nodokļu apiešanas piedāvājumiem sludinājumu portālos VID saka, tā esot krāpšana.

Ieva Jaunzeme

VID ģenerāldirektore

Man jāsaka viens, ka tas, ka nomainās īpašnieks, tas neatbrīvo iepriekšējos valdes locekļus no atbildības, jo VID vēršas pret tiem valdes locekļiem, kuri ir izveidojuši parādu, kā rezultātā, ja jūs pakļaujaties krāpnieku piedāvājumam jūs neatbrīvojaties no atbildības, tādēļ mūsu ieskatā ir darbs policijai, jo tā ir krāpšana un lētticīgu cilvēku meklēšana. (NP: Bet tas tā varbūt juridiski sanāk, bet vai tīri praktiski praksē tiek tie parādi piedzīti, iets uz tiesu un vai prasīts tas?) Arī tīri praktiski tas tā arī ir. Ir protams gadījumi, kad uzņēmums ir tukšs, tā jo projām, tā ir viena no mūsu problēmām, kura mums ir jārisina un mums ir jautājums, kā vēl vairāk valdes locekļu atbildību stiprināt un mūsu ieskatā būtu jābūt iespējai sekot šim valdes loceklim visu viņa atlikušo mūžu.

To mēs arī darām, iekļaujot viņu riska personu sarakstā, ja vienreiz valdes loceklis ir iekļuvis, nākošās reizes viņam dzīve būs daudz reiz grūtāka.

Ēnu ekonomikas darboņi to noliedz. Viņu klientiem no nodokļu inspektoriem neesot jābaidās, arī riska personu sarakstā līdz šim neviens bijušais valdes loceklis neesot iekļauts. Fiktīvā direktora lomai meklēt ārvalstnieku neesot nepieciešamības, jo arī vietējiem kadriem dienesti neko nevarot padarīt.

Saruna ar pakalpojumu sniedzēju:

NP: Man viens jauns censonis, nodokļu speciālists teica, ka tas VID skatās pakal, uz to veco valdi, kura laikā tas parāds ir radies, ka pēc tam tur rodas nepatīkšanas, ja nemaksā to nodokli, tiešām nebūs – jūs esiet pilnīgi drošs?

Pakalpojuma sniedzējs: Es nezinu, nav bijis ne reizi, ir bijis tikai tad, ja kaut kāda viņiem ir iesākti kaut kādi auditi, ja kaut kas tāds. Ja jums tas parāds radies objektīvu apstākļu dēļ, viņiem nav tāda kapacitāte, lai katru auditētu par uzņēmumu vienkārši tā pat, liela apjoma ir bijuši apgrozījuma, kaut kā tā.

NP: Bet nu nav nevienam bijušas problēmas, ka pēc tam ieliek kaut kādos melnajos sarakstos, vai kaut ko sāk tur saukt?

Pakalpojuma sniedzējs: Nē, nē. Jūs domājat riska grupā tajā. Tur jau liek, ja tur redz, ka tas ir bijis fiktīva uzņēmējdarbība.

NP: Ārzemnieki, ko jūs piedāvājat – kāda tur tā opcija ir?

Pakalpojuma sniedzējs: Ārvalstu ir, es nezinu vai jums, tad, tad vienkārši viņš dārgāks, kas nāk ārpus Eiropas Savienības, vienkārši dēļ parāda uzņēmumā pārņemt, nezinu, nav nekāda vajadzība, uz kādu 1500, vai vismaz 1000 maksā speciāli, lai viņu tur. Speciāli nekāda vajadzība nav, neviens jau viņu tur, par parādu nemeklēs. Tas ir tādā ziņā, ja tur ir kaut kāds kriminālprocess.

Blēdīgo uzņēmēju vidē joprojām valda tiesiskais nihilisms un nesodāmības sajūta. Šie uzņēmumi paļaujas, ka Valsts ieņēmumu dienests viņu mahinācijām nesekos, saka nodokļu advokāts Jānis Taukačs.

Jānis Taukačs

Advokātu biroja "Sorainen" zvērināts advokāts

Pirmkārt, man jāsaka, ka man ir ļoti žēl, ka jūs bijāt tie, kas gāja pie tiem pušiem, tas ir skaidrs, ka tas ir krimināls, tur bija jābūt nodokļu policijai, kas nāk pie viņiem un uz tiem sludinājumiem atsaucās. Runājot par jūsu jautājumu, es domāju, ka gluži tā nav, ka VID praksē iet pēc tiem valdes locekļiem un arī, ka likums to atļauj, jo likums paredz veselu virkni ar kritērijiem, kuriem izpildoties ir iespējams uzņēmuma parādus piedzīt

no valdes locekļiem, viens no būtiskākajiem kritērijiem ir, ja VID lūdz uzņēmumam iesniegt maksātspējas pieteikumu un uzņēmums to nedara, tikai tādā gadījumā valdes locekļa atbildība teorētiski ir iespējama.

Advokāts uzskata, ka ieņēmumu dienests neizmanto visus tā rīcībā esošos instrumentus, lai apkarotu ļaunprātīgos nodokļu nemaksātājus. Gadījumā, ja uzņēmums darbību turpina jaundibinātā firmā, bet veco ar parādiem pārreģistrē fiktīvām amatpersonām, nodokļu inspektori var naudu prasīt jaunajam. Taču VID tā nedarot.